فیستیڤاڵی گەلاوێژ و چەند سەرنجێك… سەدیق سەعید ڕواندزی

نکۆڵی لەوە ناکرێت کە فیستیڤاڵی گەلاوێژ، نەریتێکی ئەدەبی ساڵانەیە و یەکێکیشە لە چالاکییە ئەدەبی و ڕۆشنبیرییە بەرچاوەکان، کە ساڵانە لە سلێمانی ئەنجام دەدرێت و تیایدا چەند کەسێك دەبنە براوەی خەڵاتەکان لە چەند بوارێکەوە. بەڵام هەر کەسێك بە وردی، چاودێری ئەو فیستیڤاڵەی لەم ساڵانەی دواییدا کردبێت، دەزانێت پاشەکشەیەکی گەورە، ساڵ لە دوای ساڵ، بەو فیستیڤاڵەوە دەبینرێت. ئەم پاشەکشەیە، چ لە سەر ئاستی هەڵبژاردنی دەقەکان بێت، بەو پێیەی گەلێکییان دەقی کرچ و کاڵ و نا هونەری و شایستەی بەشداری پێکردن نین (چ جای بردنەوەی خەڵاتەکە) یاخود دەست نیشانکردنی لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان بێت، کە پەیوەندییەکی ئەوتۆیان بەو ژانرەوە نییە کە پێیان دەسپێردرێت بۆ ئەوەی هەڵسەنگاندنی بۆ بکەن. زۆرجار لە فیستیڤاڵەکانی گەلاوێژ و ئەوانی تریش، کەسانێك دەکرێنە لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان، کە بواری کارکردنیان لێکۆڵینەوە و ڕەخنە و هەڵسەنگاندنی دەق نییە، بەڵکو چیرۆکنووسە، دەبێتە لیژنەی هەڵسەنگاندنی چیرۆك، شاعیرە، دەبێتە لیژنەی هەڵسەنگاندنی شیعر. تەنانەت تیایان دایە، خۆی ئەزموونێکی ئەوتۆی لە بواری نووسینی چیرۆك نییە، کە چی چیرۆکی کەسانی دیکەش هەڵدەسەنگێنێ. بێگومان مەرج نییە ئەوەی شاعیر یاخود چیرۆکنووس بوو، ئیدی لە بواری هەڵسەنگاندن و خوێندنەوەی دەقی ئەدەبی شارەزا و بە توانا بێت. خوێندنەوەی دەقی ئەدەبی، پاشخان و زانیارییەکی زۆری بابەتی و زمانەوانی و ڕۆشنبیری گشتی دەوێت. تەنانەت لە ڕووی زمانەوانیشەوە، دەبێ ئەو دەقانە هەڵبسەنگێنرێن و کەموکورتی زمانەوانییان دیاری بکرێت. گەلێك جار، دەیان هەڵە لە دەقەکان لە ڕووی ناوەڕۆك، مانا، زمانەوانی، بە سەر لیژنەکەدا تێپەڕیون ، کە نەیانبینیوە یاخود شارەزاییان لێ نەبووە. ئەمەش دەبێتە هۆکارێك کە هەمیشە دەقی کەسانێك خەڵات ببەن، کە لە دەرەوەی فیستیڤاڵەکە زۆر لە نووسەران بە ناشایستەیان بزانن. بەڵگەشم بۆ ئەو قسەیەم ئەوەیە، کە هیچ فیستیڤاڵێکی گەلاوێژ نەبووە، بێ ڕەخنەگرتن و توڕەبوونی چەند شاعیرێك، یاخود چیرۆکنووسێك کۆتایی هاتبێت. بێگومان ئێمە دەزانین، هەرگیز هیچ لیژنەیەکی هەڵسەنگاندن لە هەر بوارێکەوە بێت، هەمووان لە کارەکانی و بژاردەکانی ڕازی نابن و نین، وەك چۆن پەیامبەرانی

خوا، هەموو کەسێك لێیان ڕازی نەدەبوون، بەڵام ئەوە گرنگە، کە بە پێوەرێك کاربکرێت، کە هەوڵبدرێت کەمترین ڕەخنە، سەرنج و تێبینی، لەم ڕووەوە بخرێتە ڕوو. هەڵبەتە، لە چەند ڕۆژی ئاییندەدا، بیست و پێنجەمین فیستیڤاڵی گەلاوێژ، کە بە یۆبیلی زیوینیش ناودەبرێت، بەڕێوە دەچێت و چەند ڕۆژێك لەمەو بەریش، ناوی بەشداربووانی ئەم خولەی فیستیڤاڵ بڵاوکرانەوە. لە بارەی دەقەکانەوە، تا ئێستا کەس زانیارییەکی ئەوتۆی نییە، چونکە هێشتا فیستیڤاڵەکە نەکراوە، وەلێ ئەگەر لە ڕووی چەندایەتی فیستیڤاڵەوە بڕوانینە بەشداربووان، ئەوا هیچ گومانێك لەوەدا نامێنێتەوە، کە فیستیڤاڵی گەلاوێژ، سەد هەنگاو بۆ دواوە گەڕاوەتەوە، بێگومان ئەمە لە بەر ناوی بەشداربووان نا، کە ڕەنگە کەسانی نەناسراو بن لە ناوەندە ئەدەبییەکە، بەڵکو لە جۆر و ژمارە و بەشداربووانی ڤیستیڤاڵەکە، کە ئاماژەیەکی ڕوونی پاشەکشە و نەمانی سەنگ و بەهای ئەدەبی و مێژوویی و مەعریفی ڤیستیڤاڵەکەیە، لای نووسەرانی کورد. ئەگەر ژمارەی بەشداربووان، هاوتای شوێن و پێگەی جواگرافی بکەین، ئەوا ئەم فیستیڤاڵەنە نێودەوڵەتییە، نە هەرێمیش، بەڵکو لە بازنەی بەرتەسکی چەند دەقێکی ئەدەبی کە ڕەنگە زۆر سادەش بن دەخولێتەوە. چونکە نووسەران چ لە ئاستی دەق و چ لە ئاستی شوێن و شارەکانیش بێت، بەشدارییەکی ئەوتۆیان لەم فیستیڤاڵە نەکردووە. هەڵبەتە ئەمەش هۆکاری خۆی هەیە، کە دواتر ئاماژەی پێ دەدەین. بۆ بیست و پێنجەمین فیستیڤاڵی گەلاوێژ، 8 لێکۆڵینەوە کە (4 هی نووسەرانی ڕۆژهەڵاتن، 2 یان هی قەزای سۆرانن، 1 هی سلێمانی، 1 هی دهۆك) بەشدارن، لە ژانری شیعردا، 11 شاعیر بەشدارن (5 سلێمانی، 6 کەی تر، هەر یەك و هی شارەکانی هەولێر و بەرلین و کۆیە و چەمچەماڵ و دهۆك و ڕۆژهەڵاتی کوردستانن) لە ژانری چیرۆکدا 7 چیرۆك کە (4 یان هی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و 3 یەکەی تر هی سلێمانی و دهۆك و چەمچەماڵ) ن. گەر سەرنج لە ئاماری بەشداربووان, شوێن و شارەکانی کوردستان بدەین، دەبینین نیوەی بەشداربووانی فیستیڤاڵەکە نووسەرانی ڕۆژهەڵاتن، بێگومان ئەمەش نۆڕماڵە، چونکە ئەوانیش مافی بەشداریکردن و بردنەوەی خەڵاتیشیان هەیە، بەڵام لە بەرامبەر ئەمەدا، دەبێ هەڵوەستە لە ئاست پاشەکشەی نووسەرانی سلێمانی و هەموو شارەکانی دیکەی کوردستان بۆ نموونە (کەلار، هەڵەبجە، ڕاپەڕین، ئاکرێ، خانەقین، کەرکوك، سەید سادق، قەلادزێ)…تد لە فیستیڤاڵەکەش بکەین. ئەم فیستیڤاڵە لە سلێمانی بەڕێوە دەچێت، ئەم شارە پایتەختی ڕۆشنبیرییە، بە دەیان نووسەر و شاعیر و چیرۆکنووسی بە توانای تێدایە، کەواتا بۆچی بەشداری ناکەن؟ کەمی نووسەرانی بەشداربووی ئەم شارە و شوێنەکانی دیکەش، ئاماژەیەکی ڕوونە کە نووسەران

متمانەیان بەو فیستیڤاڵە نەماوە و وەك هەر کارێکی دیکەی ئەدەبی و ڕۆتینی لێی دەڕوانن. بە پێچەوانەی سەرەتاکی ئەم چاڵاکییە کە ناو و سەدا و دەنگی بە هەموو کوردستان و شوێنەکانی دیکەش بڵاو دەبووەوە. ئەم بەراوردکردنە لە ڕووی دەق و جوگرافیاوە، ئەوە دەسەلمێنێت کە گەڵاوێژ، ساڵ لە دوای ساڵ دەگەڕێتەوە دواوە و ئەو بەها ئەدەبییەی نامێنێ و کاڵ دەبێتەوە کە پێی دەناسرایەوە. دیارە ئەمەش هۆکاری خۆی هەیە. بە بڕوای من، ناشێ چاڵاکییە ئەدەبییەکان هەر تەنها بۆ زیادکردنی ژمارە و خستنە سەری زنجیرەی مێژوویی چاڵاکییەکان بێت. بەدەربڕینێکی تر، ناشێ بۆ ئەوەی وەك نەریتێکی مێژوویی و ساڵانە، بەردەوامی بە چاڵاکییەك بدەین، لە سەر هەژماری پاشەکشەی ئەدەب و دەقی ئەدەبی و داهێنەرانە، بۆیە زۆر ئاسایە ڕێکخەرانی فیستیڤاڵ، ساڵێك ئەم چاڵاکییە بەڕێوە نەبەن و ڕایبگەیەنن ئەو دەقانەی بەشداربوونە لە ئاستی فیستیڤاڵێکی وا دانین. ئێمە ساڵانێکە، تەنانەت لە بوارە هونەرییەکەش، دەستەواژەی فیستیڤاڵی نێودەوڵەتی بەکار دێنین، بۆ ئەوەی بزانین مۆرکەکانی فیستیڤاڵی نێودەوڵەتی چین؟ وا دەزانین ئەگەر چەند میوانێك، یاخود نووسەر و هونەرمەندێکی پلە دەی وڵاتێك، کە لە وڵاتەکەی خۆی کەس نایخوێنێتەوە بەشداربوو، ئیدی فیستیڤاڵەکە دەبێتە نێودەوڵەتی. بە پێچەوانەوە ئەگەر بە پێوەری ئاستی بەشداربووانی نووسەرانی کورد، لە سەر ئاستی هەرێمی کوردستاندا سەیری قیستیڤاڵەکە بکەین، ئەوا دەبینین کوردستانیش نییە و بگر لۆکاڵییە، چونکە ڕەنگدانەوەی ئەو پێکهاتە ڕۆشنبیریی و جوگرافیی و ناوچەیەی ئەدەبی کوردی نییە. ئەم فیستیڤاڵە، بۆچی پاشەکشەی کرد؟ بۆچی نەیتوانی وەك سەرەتاکانی بە داهێنان وجۆش و خرۆشێکی گەورەی ئەدەبییانەوە بەردەوام بێت و نووسەران لەو چاڵاکییە کۆبکاتەوە؟ لەو ڕوانگەیەوە وەکو خوێنەرێك، دەمانەوێت هەڵوەستەیەك لە ئاست ئەو پاشەکشەیە بکەین و لە ڕوانگەی خۆمانەوە دەست نیشانی ئەو خاڵانە بکەین، کە بوونەتە هۆکاری ئەم پاشەکشێیە و دابەزینی ئاست و توانای دەقە ئەدەبییەکان و بەشداری نووسەران. دەکرێ لەم خاڵانە کورتییان بکەینەوە:_

یەکەم:_

زۆرترین ڕەخنە، کە لە پەراوێزی بەڕێوەچوونی ئەو فیستیڤاڵە گیرابێت، ئاراستەی لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان کراوە. بڕوا ناکەم هیچ فیستیڤاڵێك بێ گازاندە و ڕەخنە و تێبینی نووسەران، لەم بارەوە کۆتایی هاتبێت. بەشێکی زۆر لە شاعیران و چیرۆکنووسان، بڕوایان وایە ناداد پەروەریی، لە پێدانی خەڵاتەکانەوە هەیە و دەقێك خەڵات وەردەگرێت، کە بە بەراورد لە گەڵ دەقێکی دیکە کە براوەی فیستیڤاڵ نەبووە، زۆر لاوازە. گەلێك جار وەك خوێنەرێك،

دەقێکی براوەی فیستیڤاڵم خوێندۆتەوە، بە ڕاستی شایەنی بەشداری پێکردنیش نەبووە، چ جای بردنەوەی خەڵاتی دەقەکان. ئەمە وێڕای ئەوەی وەك باسمان کرد، کە زۆرجار لە دیاریکردنی لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان، کێماسی گەورە هەیە. چیرۆکنووسێکی گەنج دەکرێتە ئەندامی لیژنەی هەڵسەنگاندن، کە خۆی ئەزموونێکی ئەو تۆی نییە، ئیدی چۆن دەتوانێ دەقی داهێنەرانە و ئاسایی لە یەکتری جیابکاتەوە؟ یاخود ئەکادیمیەك، کە بوارەکەی هەڵسەنگاندنی شیعرە، وا دەزانرێت هەمان شارەزایی بۆ هەڵسەنگاندنی چیرۆك و ڕەخنە و لێکۆلینەوەش هەیە. بۆیە ئەم تێبینیانە، تێگەیشتنێکی لای نووسەران دروستکردووە، کە ساڵ لەدوای ساڵ لە فیستیڤاڵەکە دوور بکەونەوە. کەمی و دابەزینی ئاستی بەشداربووانی نووسەران و بە تایبەتیش دیارەکان، خۆی لە خۆیدا، پشتڕاستی ئەو بۆچوونەی ئێمە دەکاتەوە. چونکە لێژیکی نییە لە شارێکی وەکو سلێمانیدا، کە مەڵبەندی ڕۆشنبیریی و داهێنانە، نووسەرانێك نەبن توانا و ئاستی ئەوەیان نەبێت بە شدار بن، بەڵکو شایەنی ئەوەنە خەڵاتیش ببن. بۆیە دەکرێ گۆڕانکاریی لە پێوەر و لێژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان بکرێت، ئەگەر فیستیڤاڵەکە هەر بەردەوام بوو.

دووەم:_

لە فیستیڤاڵی گەلاوێژدا، هەمیشە نووسەرانێك (بە تایبەتی گەنج) دوای بردنەوەی خەڵاتەکان لە بواری شیعرو چیرۆکدا، وەك داهێنەر و دەنگی نوێ و تازە دەناسێنران و لەو سۆنگەیەشەوە خوێنەرانێکی زۆر، ئومێد و هیوایان لە سەر هەڵدەچنین. بەوەی وەك شاعیر و چیرۆکنووسی داهێنەر لە ئایندەدا دەردەکەون. کەچی بە پێچەوانەوە، ئەمانە نەك نەیانتوانی بە هەمان هەناسە و گڕوتینی سەرەتا بنووسن، بەڵکو ئێستا کەس وەك نووسەر ناشیاناسێت و ناویان لە کولەکەی تەڵیش نییە! دەتوانم دەیان ناو ڕێز بکەم، لە کچان و کوڕانی گەنج و نووسەرانی دیکەش، کە پێشتر براوە و یەکەمی ئەو چاڵاکییە بوونە و زۆرانێکیش ئومێدی داهاتووێکی پڕ لە داهێنانییان پێ هەبوونە، بەڵام لە بەر ناوبانگییان خۆیان لێ دەبوێرین. ئەمانەی ساڵانێك لەمەو بەر، براوەی خەڵات دەبوون و بە ئێستاشەوە، دەقێکی چیرۆك یان شیعرییان نییە، نوێکارییەکی تێدا بێت. یاخود هیچ نەبێت جیاوازکەوتنەوە و دابڕانێك بێت، لەوانیتر. ئەمەش دەرخەری ئەو ڕاستییەیە کە نە فیستیڤاڵ، نە خەڵات، نە بە یەکەم دەرچوون لە پێشبڕکێی دەقێکی ئەدەبیدا، کەس ناکاتە داهێنەر و شاعیر و چیرۆکنووسی دیار. بەڵکو نووسین ئەزموون و خوێنەوەیە، داهێنان و خۆجیاکردنەوە کردەیەکی یەکجار کەسی و تایبەتی و خودین. هیچ

نووسەرێك، بە خەڵات و فیستیڤاڵ نابێتە داهێنەر و بە ناو و دەنگ نابێت. تەنها ئەزموونە کەسییەکانی خۆی، دەیکاتە دەنگی تازە و جیاواز، وەك چۆن گۆران بە شیعرەکانی بووە داهێنەر. دەیان قەڵەمی گەنج، لە فیستیڤاڵە یەك لە دوای یەکەکانی گەلاوێژ، خەڵاتەکانی چیرۆك و شیعر و لێکۆڵینەوەیان برد. ئێستا کێ دەیانناسێت؟ کێ ناویانی بیر ماوە؟ بێگومان ئەمانە خۆیان هەر لە سەرەتاوە هیچ وزە و توانایەکی ئیبداعی و ئەدەبییان نەبووە، بۆیە نەیانتوانیوە دواجار لە پەراوێزی ئەو خەڵاتەوە، دەقی جوانتر و داهێنانەتر بنووسن. چونکە بیرمان نەچێت نە فیستیڤاڵ، نە خەڵات، هیچ کەسێك ناکات بە شاعیر و چیرۆکنووسی داهێنەر. داهێنان وزە و توانا و هەوڵدانێکی خودی و کەسییە، کە دەرەنجام دەبێتە ئەزموونێکی تازە و لە ئەزموونەکانی تر خۆی جیا دەکاتەوە.

سێیەم:_

نەریتێکی نامۆ، لەو فیستیڤاڵە و لەوانی دیکەش، ساڵانێکە هەیە و پەیڕە و دەکرێت، ئەویش پێدانی یەك خەڵاتە بە دوو دەقی جیاواز. بۆ نموونە: خەڵاتی یەکەم بۆ دوو شیعر، خەڵاتی دووەم بۆ دوو چیرۆك…تد. لە ڕاستیدا، هەموو دەقێکی ئەدەبی، زادە و ڕەنگدانەوەی دنیابینی نووسەرە. ئەزموون و تێگەیشتن و دنیابینی هیچ نووسەرێکیش لەوی تر ناچێت، ئیدی نازانم چۆن دوو دەقی ئەدەبی وەك یەك دەبن؟ شیعر، بەرهەمی دنیابینی و خەیاڵ و ڕوانینەکانی شاعیرە، وێناکردنی هەر شاعیرێك بۆ ژیان، بوون و دەوروبەر و هەموو شتێك، وەك شاعیرێکی دیکە نییە، ئیدی چۆن دوو شیعر شایەنی یەك خەڵاتن؟ چیرۆك گێڕانەوەیە، ئەگەر ڕووداوێك بە نموونە دە کەس بیگێڕنەوە، هەر یەکەیان بە شێوە و جۆرێك دەیگێڕێتەوە، کەواتا چۆن دوو چیرۆك شیاوی ئەوەن کە ببنە براوەی یەك خەڵاتی هاوتا؟ بە بڕوای من ئەمە هەڵەیەکە ساڵانە لە لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان دووبارە دەبێتەوە. هەڵبەتە بۆ خوێنەوە و هەڵسەنگاندنی هەر دەقێك، نابێ تەنها مانا و چێژ، شیعرییەت و تەکنیك، هونەری نووسین بکرێنە سەنگی مەحەك، بەڵکو دەبێ لە سەر هەموو ئاستەکانی دیکەی زمانەوانی و ڕێزمانیش، هەڵسەنگاندن بۆ دەقێکی ئەدەبی بکرێت. تاکو ئەوە لە یەکتری جیابکرێتەوە، کامەیان لە ڕووی بنەما و شێوازی گرامەرییەوە، شارەزایی لە زمانی نووسین، ئاستەکانی گوزارشت و دەربڕین هەیە. هەرچییەك و هەر چۆنێك بێت، ئەگەر بە پێنتیش بێت، دوو دەق لە یەکتری هەر جیاواز دەکەونەوە، کەواتا دەبێ لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەکان، هێندە ورد و هەستیار و زیت بن، جیاوازیی نێوان دوو تێکست، لە خاڵێکی یەکجار بچووك و هەست پێنەکراویش ببینەوە. نابێ تەنها ڕەهەندیی بابەتییانەی دەقێك لە بەرچاو

بگیرێت، ئەی زمان؟ شێوازی داڕشتن؟ چۆنییەتی بونیادنانی ڕستە بەو یاسا گرامەریەی لە زمانی کوردیدا هەیە؟ بۆ نموونە با سەرنج لەو دوو ڕستەیە بدەین:

منداڵەکە نووست، دوای گەڕانەوەی لە شاریی یاری.
منداڵەکە دوای گەڕانەوەی لە شاریی یاری، نووست.
هەردوو ڕستەکە لە ڕووی واتاییەوە گونجاون ، واتا دەگەیەنن، هاوبەشن لە چەند وشەیەکی دیاریکراو، بکەر و کاریان تێدایە، بەڵام ئەگەر لە ڕووی زمانی نووسین و داڕشتنەوە بەراوردیان بکەین، دەبینین ڕستەی دووەم ڕێزمانیترە، چونکە بە گشتی کار لە زمانی کوردیدا، دەکەوێتە کۆتایی ڕستە و بکەرلە سەرەتایە. مەبەستم لەو نموونەیە چییە، جیاوا زکەوتنەوەی شێوازی داڕشتنی زمانەوانییە لە دەقێکی ئەدەبیدا. دەکرێ نموونەیەکی تر بێنینەوە. لەو ڕۆژانەدا، ڕیکلامی بڵاو بوونەوەی ڕۆمانێکم کەوتە بەرچاو بە ناوی (دووایین خەونی سوهەیلا). ئەگەر سەرنج لەو ناونیشانە بدەین و بیخوێنینەوە، ئاسایی مانای تەواوەتی دەگەیەنێت، بەڵام ئەگەر لە ڕووی ڕێزمانییەوە لێی وردبینەوە، دەبینین هەڵەیە، چونکە (دووایین) بە مانای (دووان) واتا گفتوگۆ و قسەکردن دێت، بە هەمان شێوە بە مانای (دوو کەسیش) دێت (دووایین). بۆیە دەبوو بەو شێوەیە بنووسرێت (دوایین خەونی سوهەیلا) واتا بە یەك (و) جگە لەوەی پیتی (ی) درێژدەکرێتەوە دەبێتە دوو(ی). لە ڕۆمانی ڕوحە سەرووەشەکان، ئەمە نووسراوە:(وتم یونس ئەحمەد چی بەسەر هاتووە) لە ڕۆمانەکەدا، (یونس) و (ئەحمەد) دوو کارەکتەری جیان، توانا پرسیار لە یونس دەکات، کە ئەحمەد چی بە سەر هاتووە؟) بەڵام کاتێ سەرنج لە داڕشتنی ڕستەکە دەدەین، دەبینین تەنها بە دانەنانی وێرگولێك (فاریزە) تەواوی مانای ڕستەکە گۆڕاوە. چونکە لە پەڕەگرافەکەدا، وا دەردەکەوێت کە (یونس ئەحمەد) یەك کەسە. بۆیە دەبوو بەم شێوەیە بێت: (یونس، ئەحمەد چی بە سەر هاتووە؟) ئەم نموونانە، گەلێك جار دەبنە هۆکاری جیاواز کەوتنەوەی زمانی نووسینی دەقێك، بە تایبەتیش زمانی کوردی، کە لەم ڕووەوە یەکجار بە وردەکاریی و دەوڵەمەندە. بە نموونە ئەگەر ئەو وردەکارییانە لە دوو دەقی ئەدەبیدا ڕەچاو بکرێن، ئایا هەردوو تێکستەکە وەك یەك خەڵات دەبەن؟

چوارەم:

یەکێکی دیکە لەو تێبینیانەی لە سەر ئەو فیستیڤاڵە هەیە ئەوەیە، کە بە پێی کام پێوەری ئەدەبی، ئەو دەقانە هەڵدەبژێردرێن کە بەشداری فیستیڤاڵەکە دەکەن. واتا گریمان پەنجا شیعر و هەشتا

چیرۆك نێردراوە، لە سەرچ بنەمایەك ئەو دەقانە دەست نیشان دەكرێن كە بخوێنرێنەوە و هەندێكی تریان ڕەت دەكرێنەوە؟ لێرەدا دەمەوێ نموونەیەكی بەرجەستە بێنمەوە. لە بیست و سێیەمین فیستیڤاڵی گەلاوێژ (وەك یەكێك لە ئەندامانی لیژنەی هەڵسەنگاندنی دەقەكان ئامازەی پێداوە، لە كۆی شەست و هەشت چیرۆك، تەنها شەشیان هەڵبژێردراون، لە و شەشەش، سێیانییان خەڵاتەكانیان بردووە)* كە واتا دەكرێ بپرسین، بە پێی كام پێوەری ئەدەبی، لە كۆی شەست و هەشت چیرۆك، تەنها شەشیان هەڵبژێردران؟ ڕێی تێ دەچێت لە كۆی ئەو هەموو چیرۆكە، تەنها شەشیان شایەنی بەشداریكردن لە فیستیڤاڵەكە بن؟ چۆن ئەوەندەیان دیاری كران و هەڵبژێردرێن؟ كامانەن ئەو پێوەر و بنەمایانەی دەكرێنە پێوانە بۆ دیاریكردنی چەند دەقێكی كەم، لە نێوان دەیان دەقی ئەدەبیدا؟ گریمان ئەگەر لە كۆی ئەو شەست و هەشت چیرۆكە، بیستیان بەشداربوونایە، ڕەنگە كەس سەرنجێكی نەبووایە، بەڵام بە هیچ پێوەرێكی ئەدەبی، فەرهەنگی و زمانەوانی، گونجاو و لۆژیكی نییە، لە وهەموو چیرۆكە، تەنها شەشیان دیاری بكرێن. بێگومان ئەمانە دەبنە پرسیار و جێگەی گومان بۆ ئەوانەی بابەتەكانییان ڕەت كراوەتەوە. دواجار دەڵێین فیستیڤاڵی گەلاوێژ، لە دوا ئاوزینگدانی خۆی دایە، بۆیە باشترین كارێك كە بنكەی گەلاوێژ بیكات ئەوەیە، ئەمە دوا فیستیڤاڵ بێت، چونكە مەحاڵە ئەو چاڵاكییە ڕۆشنبیرییە بەرچاوە، وەك سەردەمانێكی لێ بێتەوە، كە سەردەمی زێڕین و درەوشانەوەی خۆی بوو، بە تایبەتیش لە نەوەدەكان و دەسپێكی دووهەزارەكان.

ڕواندز _ 20/ ئایاری /2022

سەرنجێكی پێویست:

. ڕەنگە خوێنەرانێك، وابیر بكەنەوە كە ئێمە بابەتمان ناردووەو ڕەت كراوەتەوە، بۆیە ڕەخنە دەگرین. سوپاس بۆ خوا، لە كاروانی ژیانی ڕۆشنبیریی خۆمدا، تا ئێستا بەشداری هیچ چاڵاكییەكی ئەدەبی و ڕۆشنبیریی فیستیڤاڵێكم نەكردووە. تەنانەت لە ڕواندز كە خۆم لەوێ دەژیم، كۆڕ و چاڵاكی ئەدەبی و هونەری دەكرێت و بەشدار نابم. ساڵانێكە بڕوام بەوە هێناوە، كە نووسەر و شاعیری بە توانا، تەنها دەخوێنرێتەوە و پێویستی بەوە نییە بەردەوام دەربكەوێت و ببێتە پاڵەوانی شاشە و لاپەڕەكان و چاڵاكییەكان. یان كەس خەڵاتی بكات. چونكە دەقی داهێنەرانە، خۆی خۆی دەسەپێنێت . نە بە خەڵات، نە بە ڕیكلام و فیستیڤاڵ، شاعیر و چیرۆكنووس داهێنەر دروست نابن. تەنێ خوێنەوە دەمانكاتە داهێنەر و جیاوازنووس!

▪ بڕوانە وتاری، بۆ ئەم چیڕۆکانە خەڵاتیان برد، نووسینی: حەمە مەنتك، ماڵپەڕی www.chirok.net بەشی لێكۆڵینەوە.